

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ ФОРТЕПІАННОГО ВИКОНАВСЬКОГО МИСТЕЦТВА

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Сольне інструментальне та вокальне виконавство	
Курс	1	
Семестр	1-2	
Обсяг дисципліни (години / кредити ЄКТС)	180 годин / 6 кредитів ЄКТС	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, ім'я по батькові	Чернявська Маріанна Станіславівна
	Науковий ступінь, вчене / почесне звання	Кандидатка мистецтвознавства, професорка
	Посада	Професорка
	Профіль викладача	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/special-piano/Chernyavska.pdf
	e-mail	pianokisa@gmail.com; khnum.chernyavska@gmail.com
Анотація	Навчальна дисципліна «Історія фортеп'янного виконавського мистецтва» спрямована на опанування здобувачами освіти етапів історичного розвитку клав'рного та фортеп'янного виконавства в системі світового музичного мистецтва. Дисципліна розкриває термінологічну систему, що склалася в мистецтвознавстві та музичній естетиці в різних теоріях клав'рного та фортеп'янного мистецтва, формує у здобувачів освіти уявлення про виконавські практики протягом різних історичних етапів, враховуючи особливості композиторського та виконавського стилів видатних представників клав'рного і фортеп'янного мистецтва від Бароко до сучасності.	
Мета дисципліни	Осягнення загальних та спеціалізованих проявів клав'рного та фортеп'янного виконавства, різноманітних аспектів історії та практики виконавства на клав'рно-струнних інструментах, як актуальної проблеми сучасного фортеп'янно-виконавського мистецтва.	

Програмні результати навчання	<p>ПРН 6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.</p> <p>ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.</p> <p>ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.</p>
Загальні компетентності	<p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.</p>
Фахові (спеціальні) компетентності	<p>СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.</p> <p>СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.</p> <p>СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в практичній діяльності.</p> <p>СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК17. Здатність застосовувати традиційні й альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.</p>
Зміст навчальної дисципліни	<p><i>Тема 1.</i> Зародження й початковий розвиток клавірного мистецтва у Західній Європі. Вплив органної культури на клавірне мистецтво. Найбільші клавірні школи XVI – XVII ст.</p> <p><i>Тема 2.</i> Французький клавесинізм. Творчість Ф. Куперена та Ж. -Ф. Рамо.</p> <p><i>Тема 3.</i> Клавірна творчість Д. Скарлатті та Г. Ф. Генделя.</p> <p><i>Тема 4.</i> Й. С. Бах. Особливості клавірного стилю. Характеристика жанрів у клавірній творчості Й. С. Баха. Особливості виконання клавірних творів Й. С. Баха.</p> <p><i>Тема 5.</i> Розвиток клавірно-фортепіанної культури 2-ї половини XVIII ст. Німецька клавірно-фортепіанні школа 2-ї половини XVIII ст. Творчість синів</p>

	<p>Й. С. Баха.</p> <p><i>Тема 6.</i> Чеська та італійська клавірно-фортепіанні школи XVIII ст. Українська клавірна культура 2-ї половини XVIII ст.</p> <p><i>Тема 7.</i> Розвиток сонатно-симфонічного мислення та підготовка музичного класицизму кінця XVIII ст. Нові естетичні принципи в музичному виконавстві. Поява перших фортепіано.</p> <p><i>Тема 8.</i> Характеристика класицизму як напряму у фортепіанному мистецтві. Нові форми виконання музики. Клавірна та фортепіанна творчість Й. Гайдна. Еволюція стилю.</p> <p><i>Тема 9.</i> В. А. Моцарт. Характеристика стилю та жанрів фортепіанної музики. Особливості виконавського стилю.</p> <p><i>Тема 10.</i> Л. Бетховен. Характеристика фортепіанних творів. Бетховен – піаніст.</p> <p><i>Тема 11.</i> Лондонська піаністична школа. М. Клементі та його учні.</p> <p><i>Тема 12.</i> Віденська піаністична школа. І. Н. Гуммель.</p> <p><i>Тема 13.</i> К. Черні. І. Мошелес: композиторська, виконавська, педагогічна діяльність.</p> <p><i>Тема 14.</i> Французька піаністична школа Ф. Калькбреннер</p> <p><i>Тема 15.</i> Фортепіанний романтизм як напрям.</p> <p><i>Тема 16.</i> Вплив К. Вебера, Ф. Мендельсона та Ф. Шуберта на розвиток фортепіанного мистецтва.</p> <p><i>Тема 17.</i> Р. Шуман. Світ образів, музичне сприйняття. Фортепіанна спадщина. Погляди на фортепіанне мистецтво на виховання музиканта.</p> <p><i>Тема 18.</i> Ф. Шопен. Виконавська та педагогічна діяльність. Фортепіанні твори.</p> <p><i>Тема 19.</i> Ф. Ліст – виконавець та педагог. Характеристика стилю та жанрів фортепіанної музики.</p> <p><i>Тема 20.</i> Видатні віртуози романтичної доби. С. Тальберг. М. Плейель. К. Вік.</p> <p><i>Тема 21.</i> Пізній романтизм. Фортепіанна творчість Й. Брамса, С. Франка та К. Сен-Санса.</p> <p><i>Тема 22.</i> Імпрессіонізм в фортепіанній музиці. Творчість К. Дебюссі та М. Равеля.</p> <p><i>Тема 23.</i> Національні фортепіанні школи кінця XIX ст. – початку XX ст. Розвиток західноєвропейського піанізму кінця XIX – першої половини XX ст.</p> <p><i>Тема 24.</i> Українська фортепіанна культура другої половини XIX ст.</p> <p><i>Тема 25.</i> Шляхи розвитку українського фортепіанного виконавства.</p> <p><i>Тема 26.</i> Розвиток сучасного світового піаністичного мистецтва.</p>
<p>Види занять</p>	<p>Лекційні, практичні/семінарські заняття, самостійна робота</p>

Методи навчання	Проведення лекційних занять з викладенням матеріалу, подальше його опрацювання в самостійній роботі, прослуховування записів виконання фортепіанних/клавірних творів видатними виконавцями, підготовка доповідей та презентацій для апробації матеріалу на семінарських заняттях з наступним колективним обговоренням.
Форми та методи оцінювання	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Поточний контроль (60 балів): усне опитування, письмові роботи, індивідуальні презентації, робота на практичному занятті, ситуаційні вправи. Підсумковий семестровий контроль (40 балів): 1 семестр – диференційований залік, публічна презентація власних письмових робіт, 2 семестр – усний екзамен. Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.
Особливості та політики дисципліни	Під час вивчення навчальної дисципліни викладач проводить заняття на платформі ZOOM. Викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як листування через e-mail, Messenger, Google Meet (відеотелефонний зв'язок), посилання на google-диск. Від здобувачів освіти очікується виконання усіх видів завдань. Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти. Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності. В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.
Рекомендовані джерела інформації	Катрич, О. (2000). <i>Стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти)</i> . Дрогобич-Київ. Кашкадамова, Н. (2006). <i>Історія фортеп'янного мистецтва XIX сторіччя</i> . АСТОН. Чернявська, М. (2017). Кафедра спеціального фортепіано: харківська піаністична школа. У Л. В. Русакова (Ред.-упоряд.). <i>Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського: 1917 – 2017</i> (с. 699-706). Водний спектр Джі-Ем-Пі. Чернявська, М. С., Тимофєєва, К. В. (2022). Вектори оновлення фортепіанного репертуару сучасного виконавця. <i>Аспекти історичного музикознавства</i> ,

	<p>19, 43-67.</p> <p>Chernyavska M. (2018). Celebrating 100 years of Kharkiv Piano School. <i>Piano Jurnal. European Piano Teachers Association</i>, 114, 33-35.</p> <p>Chernyavska M., Ivanova I., Timofeyeva K., Syriatska T., Mits O. (2023). Artistic energy of the performers in the mirror of their repertoire preferences. <i>Studia Universitatis Babeş-Bolyai Musica</i>, 68 (LXVIII), Special Issue no. 2, 165-179.</p>
--	---

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Історія фортепіанного виконавського мистецтва», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І.П. Котляревського 26 серпня 2024 року, протокол №1.